

Maziljenje kraljice pa se je vršilo na sledeči način: S krono na glavi je stopil kralj pred kardinala-primasa, ki je sedel pred glavnim oltarjem. In tudi kraljica je stopila pred kardinala-primasa. Kralj je predstavil kardinalu-primasu kraljico s prošnjo, da jo mazili. Po končanem maziljenju je položil vesprimski škof in kardinal kraljici na glavo takozvano domačo krono, kardinal-primas se je pa dotaknil s krono sv. Stefana, leč kraljice in nato zopet izročil namestniku palatina grofu Tisi krono sv. Stefana. Kardinal-primas je dal nato kraljici v desno roko žezlo, v levo roko pa državno jabolko in jo je spremljal do kraljevega prestola. Ko sta se kralj in kraljica darovala po eden zlat in prejela sveto obhajilo so bili obredi maziljenja končani.

Cesar in cesarica sprejela sv. obhajilo.

Slovesno sv. mašo je v stolnici služil primas-knezonaški dr. Cernoh. Med sv. mašo sta kralj in kraljica prejela sv. obhajilo po starokršćanski navadi pod obema podobama, t. j. bila sta obhajana s sv. hostijo in sv. Rešnje Krvjo iz keliha. Sv. obhajilo jima je podelil knezonaški dr. Cernoh. Navzoči so bili ginjeni nad pobožnostjo, s katero sta cesar in cesarica sprejela sv. zakrament. Obraz sta imela zakrit z rokami in zamaknjena sta bila v vroči molitvi. . . . Kelih, iz katerega sta zavžila sveto Rešnje Kri, je iz leta 1460. Kot obhajilno vino pa se je rabil star tokajec, kar je že stara navada pri kronanju.

Posvetitev vitezov zlate ostroge.

Kralji na prestolu je nato povabil več izbranih kandidatov in jih posvetil v viteze zlate ostroge. Vsi odlikovanci so se na fronti odlikovali s hrabrim vedenjem in so bili poviteženi v vojni uniformi. — Kot prvi je prišel grof Ludovik Tisa, brat ogrskega ministrskega predsednika, ki je prispeval v cerkev v sled svoje ranitve v spremstvu svojega huzarja. A kljub svoji rani se je popolnoma vojaško bližal prestolu, pokleknil in sprejel viteški udarec. Splošna ginenost med navzočimi pa je nastala, ko se je sin dvornega ministra barona Rosnerja, ki je vsled težke rane izgubil eno nogo, po bergljah približal prestolu, pokleknil in sprejel viteški udarec.

Obred posvetitve vitezov je zelo slovesen. Kraljev generalni pribočnik kliče imena izbranih junakov, ki se spoštljivo približajo prestolu in tam pokleknejo. Kralj se jih dotakne ob ramo z mečem sv. Stefana, knez-primas pa izgovori besede „Pojdi v srečo junak domovine!“

Kralj priseže na ustavo.

Ko je bila slovesnost v cerkvi končana, so vsi zbrani odšli na veliki trg, takimenovani Trg svete Trojice, pred stolnico, kjer je kralj prisegel na ustavo. Kralj je v polnem kraljevskem oblačilu stopil na oder, s križem v levici in s tremi prsti desne roke, povzdignjenimi za prisego, pred zbranim ljudstvom prisegel na ustavo. Knezonaški mu je čital besedilo prisega, kralj ga je glasno ponavljal. Grmeči pozdravni strelji topov in zvonjenje vseh zvonov je proslavljalo veliki trenutek.

Med tem, ko so navzoči čakali na kralja, so zapazili nenačaka na nekem oknu dvornega župnišča kraljico s prestolonaslednikom, kjer je opazovala obred vihtenja z mečem. Navzoči so jo navdušeno pozdravljali; kraljica se je zahvaljevala s prijaznimi smehljaji in mahljaji. Tudi cesarjevič je živo odzdravljajal.

Zahvalna molitev.

Ko je kralj storil slovesno prisego in je knezonaški-primas to s povzdignjenim glasom naznanil ljudstvu, se je kralj v spremstvu škofov še enkrat vrnil v cerkev, da se zahvali Vsemogočnemu za milost, da se je kronanje srečno izvršilo. Slovesen je bil pogled v blestečo cerkev, ko se je kralj s krono na glavi in ogrnjem s plaščem sv. Stefana v sredi med škofi, ki so imeli na glavah škofovske mitre, korakal proti prednjemu oltarju. Pred Najsvetejšim so se še opravile enkrat zahvalne molitve, nakar se je podal kralj iz cerkve, da zajaha konja-belca.

Na kronitvenem griču.

Pred cerkvijo je stal pripravljen in bogato osedlan belec „Krezos.“ Kralj Karel ga je kot gibčen mladenič zajahal, dasiravno je imel na glavi težko krono in je bil ogrnjem z debelim plaščem sv. Stefana. Visoki slavjenec je še bil teš; edino krepčilo mu je bilo sv. obhajilo, katero je sprejel med sveto mašo. Kralj je izgledal zelo mladostno, obraz mu je bil blede. Velikašen je bil trenutek, ko je kralj ob grmenju topov in glasu zvonov kljub težki kroni in plašču v iskrenem poskoku pojezdil na hriček. Leta 1867 se je ob tej priliki kralju Francu Jožetu spsal konj. Kralj Karel je srečno brez vsake nezgode ali razburjenosti končal ta izvanredno slovesen prizor.

Ko je kralj dospel s konjem-belcem na vrh hrička, je izvršil štiri zamahe z mečem na vse štiri strani. Nato je zopet nalahko odjahal nizdol in se potem na konju vrnil v spremstvu v grad, kjer je odložil krono in plašč.

Slovesna pojedina.

Slovesnosti kronanja je zaključila slovesna pojedina v kraljevem gradu. K pojedini je prišel kralj ogrnjem v plašč sv. Stefana s krono sv. Stefana na glavi. Tudi kraljica je prišla k pojedini s krono na glavi. Predno sta se kralj in kraljica vsedla, sta si umila roke. Namestnik palatina grof Tisa je vlivai na roke vodo in kardinal-knezonaški dr. Cernoh je pa kraljevi dvojici dal v roke brisačo. Po molitvi so se vsedli k mizi. Na desnici kralja je sedel kardinal-knezonaški primas dr. Cernoh, zraven njegova kaloski nadškof, na levi strani kraljice je sedel pupežev unec grof Balire in zraven njega namestnik palatina grof Tisa. Navzoči so bili v dvorani tudi člani obeh ogrskih državnih zbornic. Ko je kralj prvič pil, so vstali vsi navzoči in zagrmeli so topovi na bližnji trdnjavi. Kolikokrat sta kralj in kraljica prišla za kozarec in pila, so vstali vsi navzoči. Kralji in kraljici je nosil jedila na mizo višji dvorni mojster grof Čekonič. Na mizo so prinesli 19 vrst jedi. Perotnina, n. pri lazani, je bila prirejena tako, da so bile noge perotnine ovite z golim zlatom. Sploh so se jedila tako priredila, kakor tedaj, ko se je kronal ogrski kralj Matjaž Korvin, ali po naše „kralj Matjaž.“ Kralj in kraljica nista zavžila nobene jedi, ampak so odnesli vse jedi nazaj v dvorno kuhinjo nezavžite. Po pojedini sta si kralj in kraljica zopet umila roke, primas je opravil zahvalno molitev, kralj je položil krono sv. Stefana in plašč sv. Stefana na blazinico in kraljeva dvojica je zapustila dvorano.

Obleka kraljice Cite.

Obleka, katero je nosila kraljica Cita pri kronanju, je napravljena iz jako težke bele svile, z bogatimi našitki iz zlata. Za celo obleko so porabili 10 kg zlata. Jopič je izdelan po kroju, običajnem na vladarskih dvorcih, okrog vratu močno izrezan. Okrog vratu je nosila kraljica krasen nakit iz velikih demantov in biserov v velikosti oreha. Predpasnik je iz belega tila, istotako avbica, bogato okrašena z dragocenimi ščipkami iz dobe cesarice Marije Terezije. Pajčolan ali koprena je iz bele bruseljske svile, vmes bogato prepletena z zlatimi nitkami. Okrog pasu je nosila kraljica krasen nakit iz samih biserov. Krilo je bilo spredaj obrobljeno z belo hermelinovo kožuho in se je končalo v 3/4 metra dolgo vlečko. Tudi ovratnik in konca rokavov sta bila obšita z belo hermelinovo kožuho. Obleka kraljice Cite je stala 100.000 K, je dar ogrskih plemenitaških gospa in je bila izdelana na Ogrskem. Delala je na njej 30 oseb skozi 21 dni.

Obleka prestolonaslednika Otona.

Prestolonaslednik Oton se je udeležil kronanja v beli obleki iz težke svile. Oblečen je bil kot vitez zlatega runa. Belo obleko je pokrival zlat plašč, obrobljen ob rokavih in na koncu z belo hermelinovo kožuho. Okrog vratu je imel trak, na katerem je visel najvišji avstrijski red zlatega runa. Na glavi je imel zlato čepico z visokimi belimi čapljami peresi. Obut je bil v bele čevlje iz težke bele svile. — Slično kakor jih nosijo vitezi zlatega runa.

Bolgarski car pri kronanju v Budimpešti.

Pri slovesnem kronanju v Budimpešti je bil navzoč tudi bolgarski car Ferdinand. Svoj sedež je imel v posebnem prostoru v cerkvi, v kateri se je vršilo kronanje in sicer v bližini našega prestolonaslednika Otona. V tem prostoru so se nahajali vsi pri kronanju navzoči člani naše vladarske hiše.

Naše žrtve za domovino.

Celi trg Vransko je pretresla novica, da je dne 13. decembra padel Miha Kumer, posestnik na Vranskem. Na Malem Palu na koroški fronti ga je kot telefonista zasula snežena plast. Bil je med ustanovitelji vranskega Orla, priiden družabnik Marijine družbe in sploh zavoljo svojega blagega in usmiljenega srca obče priljubljen med tržani in še daleč naokoli. Miha Kumer je bil zadnji potomec velespoštovane Kumrove družine. Kot zaveden Slovenec in mož-poštenjak je bil vnet za vse dobro in lepo. Žalujočemu Kumrovemu očetu, kakor tudi bratu č. g. Karlu Kumer, župniku na Prihovi, naše občrite so žalje! Miha, počivaj mirno v daljni in tuji zemlji!

Na južnotirolskem bojišču je padel poddesetnik Jožef Lešnik, posestniški sin iz Vrtič pri Gorini Sv. Kunigoti. Č. h. divizijski župnik Alojz Čížek piše o tem domačinu: Naznanjam Vam, da je Vaš Jožef, zadet od sovražne krogle v prsa, bil pred smrtjo še previden s sv. zakramenti za umirajočce. Ni mu bilo treba veliko in dolgo trpeti. Vdan v voljo božjo, je izdihnil svojo junaško dušo. Pokopan je skupno z drugimi padlimi junaki na posebnem pokopališču. Ima svoj grob s križem in napisom. Pokopališče je v kraju Galmarara v Severni Italiji. Bog tolaži Vas vse, zlasti dobre starše, radi bridke izgube. Molimo skupno za blagega rajnega. Domovina zahteva sedaj mnogo žrtv. Prenesajte tudi Vi to žrtv tako junaško, kot je rajni junaško žrtvoval svo-

je življenje. — Tudi tovariši in predpostavljeni so naznanili domačim junaško smrt sina Jožeta in hvalebili vsi brez izjeme njegovo hrabro in vrlo zadržanost pred sovražnikom, kakor tudi njegovo izredno priljubljenost med tovariši. Padli je bil res vzor pravega slovenskega in katoliškega mladeniča. Daleč proč od slovenske domovine v tujem laškem kraju počiva njegovo truplo.

V Dalmaciji je v neki bolnišnici umrl posestnik in tkalec Janez Potec, doma iz Počenika v županiji Sv. Jakoba v Slov. gor. Rajni, ki je bil star 51 let, je bil zelo skrben človek in edini tkalec v širni okolici. Bil je zaveden naš pristaš, dopisnik in širitelj „Slov. Gospodarja.“

Padel je na italijanskem bojišču mladenič Friderik Kopčič, še komaj 26 let star. Doma je bil od Sv. Jakoba v Slov. gor. Zapušča žalostne starše, ki jim je bil edina podpora na stare dni. A božja volja je bila drugače. Slovenska zemlja je slastno popila kri svojega branitelja in končno se je la še njegovo raztrgano truplo v večni počitek. Junaška duša pa je odplavala na boljši svet po boga to plačilo.

Dobili smo žalostno poročilo, da je padel dne 17. novembra zvečer ob 7. uri priden mladenič Jan. Škerget, rojen leta 1893 pri Sv. Jakobu v Slov. gor. Dobil je kroglo v glavo in bil takoj mrt. Pokopan je v Vipavski dolini. Bil je poštenega značaja in priden delavec, posebno za vinograde. Ker je Boga ljubil, ga je tudi Bog v najlepši mladosti k sebi poklical. Ti pa, ljubi Janez, v miru počivaj tam v Vipavski dolini, dokler ne zapoje trobente glas, da se za vedno snidemo tam nad zvezdami.

Pretužna vest je došla rodbini Kosi Franc v Cezanjeveh pri Ljutomeru, da je od izdajalske granate zadet njih edini sin, edina opora v starosti, od vseh ljubljani Matija, star 22 let, padel na tirolski bojni črti. Daroval je svoje mlado življenje na oltar domovine. Vojskoval se je od začetka vojne proti izdajalskemu Lahu. Izguba edinega sina je silno potrla njegove starše, posebno njegovo ljubečo, že tri leta bolno mater. Rajni je bil vzor pridnega mladeniča, up in nada staršev, vsem nam priljubljen in drag znanec. Mirno spaval, predragi naš Matija, v nam neznani tuji zemlji, dokler se ne snidemo nad zvezdami!

Dne 11. decembra je sneženi plaz zasul neke na tirolski fronti barako, v kateri je bil nastanjen oddelek smučev. Vsi so bili mrtvi, med njimi tudi Franc Vajda, po domače Lahov, iz Sobotnice pri Sv. Marku niže Ptuj. Bil je izvrsten mladenič, kar dokazuje tudi pismo nadporočnika samega, ki ga je pisal njegovim staršem.

Na soški fronti je padel Ignac Peserl, doma pri St. Ilju v Slov. gor. Dal je svoje mlado življenje za ljubo domovino.

Isti dan kot Peserl je padel tudi narednik F. Pahole, doma od Poljčan. Bil je zelo priljubljen pri vseh podložnih in višjih. Bil je na soški fronti že od začetka italijanske vojne.

Pred nekaterimi dnevi je padel zadet od sovražnega šrapnela blag mladenič Franc Lederer, doma v Selnici ob Dravi. Njegove vedne želje so bile, videti ljube starše, brate in sestre. A Bog je hotel drugače! Nad zvezdami čaka na svoje domače, kjer jih bo zopet videl. Rajni je bil priljubljen pri tovariših, kakor tudi pri predpostavljenih, zavoljo poštenega in tihega vedenja. Vsi trije počivajo med drugimi padlimi tovariši v slovenski zemlji pri Biljah.

Vsem padlim slovenskim junakom naj bo Bog večni Plačnik!

Rumunsko bojišče.

V Rumuniji se bje jugozahodno od reke Seret velika bitka. Naše armade so zadnje dni decembra potisnile rumunsko in rusko armado daleč proti severovzhodu. V Dobruči ima sovražnik le še majhen kos ozemlja v severozahodnem kotu dežele v svoji posesti. Sedaj se vršijo hudi boji za posest mesta Mačin v kolenu Donave. Bolgari so že zavzeli prve mestne okope. Na rumunski ravnini je naše desno krilo že dospelo do reke Seret in obkrožuje važno obdobjavsko mesto Braila; središče pa je zavzelo mesto Rimnicul-Sarat ter se bliža trdnjavi Focsani ob Seretu. Levo krilo, ki se je borilo na sedmograški meji, je ob božičnih praznikih preklalo sovražno bojno črto in je vdrl po treh dolinah v rumunsko pokrajino Moldavo. Dasiravno pošiljajo Rusi dan za dnevom Rumunom velika ojačenja, vendar je rumunska armada zelo zbegana in se dan za dnevom umika. Vojni poročevalci pravijo, da bo prišlo ob reki Seret v kratkem do krvave bitke.

Naš vpad v južno Rusijo?

Ruski listi izrekajo bojazen, da bodo naše armade, ko prekoračijo pri Galacu reko Dnjestr, vpadle v južno Rusijo, kjer so nakopičene ogromne zaloge živil in streliva za rusko in rumunsko armado. Ako se bo morala rusko-rumunska armada umakniti pred našo armado na vzhodni breg Sereta, je mogoče, tako pišejo petrograjski listi, da uderejo avstro-ogrsko, nemško, bolgarsko in turške čete od jugoza-